

Брюксел, 12.9.2018 г.
COM(2018) 634 final

2018/0329 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни (преработен текст)

*Принос на Европейската комисия за срещата на лидерите в
Залцбург на 19 и 20 септември 2018 г.*

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Настоящото предложение е част от пакет от мерки, предлагани от Комисията като последващо действие след Европейския съвет, проведен на 28 юни 2018 г.¹, на който бе подчертана необходимостта от значително засилване на ефективното връщане на незаконни мигранти и бе приветствано намерението на Комисията да направи законодателни предложения за по-ефективна и съгласувана европейска политика в областта на връщането. Основните принципи, по които бе постигнато съгласие в заключенията на Европейския съвет и които освен това бяха подкрепени от държавите членки в рамките на различни форуми², подчертават необходимостта от укрепване на инструментите на европейската солидарност, и по-специално на европейската гранична и брегова охрана, от осигуряване на ефективно управление на външните граници и миграцията и от въвеждане на по-ефективна и съгласувана европейска политика в областта на връщането.

Ефективното връщане на гражданите на трети страни, които нямат право на престой в ЕС, е важен елемент от Европейската програма за миграцията³. На равнището на ЕС политиката за връщане се урежда от Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁴ („Директивата за връщането“), с която се установяват общи стандарти и процедури, които да се прилагат в държавите членки за връщането на незаконно пребиваващи граждани на трети страни при пълно спазване на принципа на забрана за връщане (*non-refoulement*). От влизането в сила на Директивата за връщането през 2010 г. досега миграционният натиск както върху държавите членки, така и върху Съюза като цяло, се увеличи. Вследствие на това предизвикателствата, свързани с ефективното връщане на незаконните мигранти, се нуждаят от решение повече от всякога.

Две са основните предизвикателства, които могат да бъдат посочени.

На първо място, държавите членки срещат трудности и пречки при процедурите за връщане, които затрудняват успешното изпълнение на решенията за връщане. Националните практики по прилагане на рамката на ЕС се различават в отделните държави членки и не са толкова ефективни, колкото трябва да бъдат. Така например, несъгласуваността на определенията и тълкуванията на понятието опасност от укриване и на използването на задържането води до укриване на незаконните мигранти и до вторично движение. Липсата на съдействие от страна на гражданите на третите страни също води до затрудняване на процедурите за връщане. Държавите членки не разполагат с достатъчно добро оборудване, което да позволи на компетентните органи да обменят своевременно необходимата информация с оглед на извършването на връщанията.

¹ Заключение на Европейския Съвет от 28 юни 2018 г.

² Декларация от Мезеберг, направена от Германия и Франция, „Подновяване на обещанията на Европа за сигурност и просперитет“, 19 юни 2018 г.

³ COM(2015) 240 final.

⁴ Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни (ОВ L 348, 24.12.2008 г., стр. 98).

На второ място, ефикасността на политиката на ЕС в областта на връщането зависи и от съдействието от страна на държавите на произход. През последните три години непрекъснатите усилия на ЕС да привлече основните държави на произход към сътрудничество в областта на управлението на миграцията доведоха до добър напредък и бяха въведени няколко правно необвързващи договорености за връщане и обратно приемане. Прилагането на тези договорености започна и сега е важно всички държави членки да извлекат полза от постигнатото и да използват в пълна степен договореностите, за да увеличат връщанията в съответните държави. Наред с това Комисията предложи също така да се засили използването на визовата политика на ЕС като средство за постигане на напредък при сътрудничеството с трети държави в областта на връщането и обратното приемане. След като предложението бъде прието под формата на законодателен акт, то ще подобри значително влиянието на ЕС в отношенията му с държавите на произход.

Повишаването на ефективността на връщанията бе приоритет през последните няколко години. През 2016 г. Комисията предложи преразглеждане на правомощията на европейската гранична и брегова охрана като те бяха значително подсилени в областта на връщането. Съгласно новите си правомощия Агенцията разработва нови инструменти за оказване на съдействие и подпомагане на дейностите и процедурите на държавите членки в областта на връщането. В обновения План за действие в областта на връщането⁵, приет през 2017 г., Комисията посочи как недостатъците в процедурите и практиките на държавите членки в областта на връщането пречат на ефективното функциониране на системата за връщане на ЕС. Вследствие на това през 2017 г. Комисията прие препоръка, съдържаща набор от мерки, които да бъдат приети от държавите членки с цел постигане на по-голяма ефективност на връщанията⁶, включително чрез пълно използване на гъвкавостта, предвидена в Директивата за връщането. По този повод Комисията отбеляза също така, че въз основа на придобития опит от прилагането на препоръката и в зависимост от необходимостта да се предприемат допълнителни действия за значително увеличаване на дела на връщанията, тя е готова да започне преразглеждане на Директивата за връщането.

Въпреки тези усилия, напредъкът във връзка с повишаването на ефективността на връщанията е слаб. Точно обратното, в целия ЕС се наблюдава спад на дела на връщанията, като от 45,8 % през 2016 г. той е намалял на едва 36,6 % през 2017 г. С цел да се преодолеят основните предизвикателства пред осигуряването на ефективни връщания е необходимо целево преразглеждане на Директивата за връщането, така че значително да се намали продължителността на процедурите за връщане, да се осигури по-добра връзка между процедурите за предоставяне на убежище и процедурите за връщане и да се гарантира по-ефективно използване на мерките за предотвратяване на укриването. За постигането на по-ефективна и последователна европейска политика в областта на връщането, зачитаща основните права, заложи в Хартата на основните права на Европейския съюз, е нужно спешно да се приеме целево преработен текст на Директивата за връщането.

С този целево преработен текст следва:

- да се въведе нова гранична процедура за бързо връщане на кандидати за международна закрила, чиято молба е била отхвърлена при процедура на границата за предоставяне на убежище;

⁵ COM(2017) 200 final.

⁶ C(2017) 1600 final.

- да се установят по-ясни и по-ефективни правила за издаването на решения за връщане и за обжалването на такива решения;
- да се осигури ясна рамка за сътрудничество между незаконните мигранти и компетентните национални органи, да се рационализират правилата за предоставяне на срок за доброволно напускане и да се създаде рамка за предоставянето на финансова и материална помощ и на помощ в натура на незаконните мигранти, които желаят да се върнат доброволно;
- да се създадат по-ефикасни инструменти за управление и улесняване на административната обработка на връщанията, обмена на информация между компетентните органи и изпълнението на връщанията, с цел възпиране на незаконната миграция;
- да се осигурят съгласуваност и полезни взаимодействия с процедурите за предоставяне на убежище;
- да се гарантира по-ефективно прибягване до задържане в подкрепа на принудителното връщане.

Предлаганите цели промени не променят приложното поле на директивата, нито засягат защитата на съществуващите понастоящем права на мигрантите, включително по отношение на висшите интереси на детето, семейния живот и здравословното състояние. Директивата продължава да гарантира пълното зачитане на основните права на мигрантите, и по-специално на принципа на забрана за връщане.

- **Съгласуваност със съществуващите разпоредби в тази област на политиката**

С настоящото предложение се доразвиват съществуващите разпоредби на Директивата за връщането, отнасящи се за общите стандарти и процедури за ефективно връщане на незаконните мигранти, при зачитане на основните права на мигрантите и на принципа на забрана за връщане.

Предложението се опира по-специално на изпълнението на обновения План за действие на Комисията и на Препоръката относно връщането, приета през март 2017 г., както и на преработения Наръчник за връщането, приет през ноември 2017 г.⁷, и допълва предложението за допълнително засилване на ролята на Европейската агенция за гранична и брегова охрана с цел да се гарантира ефективен контрол на външните граници на ЕС и значително да се увеличи ефективното връщане на незаконните мигранти.

Освен това, с цел по-добро насърчаване на доброволното връщане държавите членки следва да въведат оперативни програми за предоставяне на засилена помощ и консултиране във връзка с връщането, които могат да включват подкрепа при реинтеграция в третите държави на връщане, като при това следва да се вземат под внимание общите стандарти за програмите за подпомагане на доброволното връщане и реинтеграцията⁸ с оглед на допълнително хармонизиране на тези програми.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Настоящото предложение е съгласувано с Европейската програма за миграцията, която разви политическите насоки на председателя Юнкер в набор от последователни и

⁷ C(2017) 6505.

⁸ Необвързващи общи стандарти за прилаганите от държавите членки програми за подпомагане на доброволното връщане (и реинтеграцията) (8829/16).

взаимно подсилващи се инициативи, опиращи се на четири „стълба“. Тези стълбове се изразяват в ограничаване на стимулите за незаконна миграция, гарантиране на сигурността на външните граници и спасяване на човешки живот, силна политика в областта на убежището и нова политика относно законната миграция.

Настоящото предложение е също така в отговор на изразеното от Европейския съвет от 28 юни 2018 г. желание за значително засилване на ефективното връщане на незаконните мигранти и на приветстваното намерение на Комисията да направи законодателни предложения за по-ефективна и съгласувана европейска политика в областта на връщането.

Предложението е съгласувано с други политики на Съюза и подсилва тяхното действие, в това число:

- общата европейска система за убежище, с нарастващия брой полезни взаимодействия между процедурите за убежище и процедурите за връщане, особено в контекста на граничните процедури;
- Регламента за европейската гранична и брегова охрана, с който допълнително се засилват правомощията на Европейската агенция за гранична и брегова охрана в областта на връщането. Наред с това, с настоящото предложение се изисква създаване на национални системи за управление на връщането, които следва да общуват с централна система, създадена от тази агенция, в съответствие с новото предложение за Регламент за европейската гранична и брегова охрана, което е част от настоящия законодателен пакет.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Настоящото предложение представлява преработен текст на Директивата за връщането, поради което правното основание за него следва да е член 79, параграф 2, буква в) от Договора за функционирането на Европейския съюз, който оправомощава Съюза да приема мерки в областта на незаконната имиграция и незаконното пребиваване, включително експулсирането и репатрирането на незаконно пребиваващите лица.

• Променлива геометрия

По отношение на променливата геометрия настоящото предложение следва режим, сходен с този на действащата Директива за връщането.

В съответствие с член 4 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към Договорите, в срок от шест месеца след вземането на решение от Съвета относно настоящата директива Дания взема решение дали да въведе в националното си право настоящото предложение, което представлява развитие на достиженията на правото от Шенген.

По отношение на Обединеното кралство и Ирландия Директивата за връщането има хибриден характер, отразен в съображения (48) и (49) от нея. От това следва, че както Протокол № 19 относно достиженията на правото от Шенген, включени в рамките на Европейския съюз, така и Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложени към Договорите, се прилагат към настоящото предложение.

Въз основа на съответните споразумения за асоцииране на Исландия, Норвегия, Швейцария и Лихтенщайн към изпълнението, прилагането и развитието на

достиженията на правото от Шенген тези държави следва да бъдат обвързани от предлаганата директива.

- **Субсидиарност**

Целта на настоящото предложение е да се отстранят основните недостатъци и пречки, с които се сблъскват държавите членки при осъществяването на връщанията. Предотвратяването и предприемането на действия срещу незаконната имиграция, както и връщането на лицата, които нямат законно право на престой, представляват общ интерес на всички държави членки, като държавите членки не могат да се справят самостоятелно с постигането им. Поради това са необходими допълнителни действия на ЕС за повишаване на ефективността на политиката на Съюза в областта на връщането, при пълно зачитане на принципа на subsidiarity, закрепен в член 5, параграф 3 от Договора за Европейския съюз.

- **Пропорционалност**

Заедно с предложението за възлагане на разширен мандат на Европейската агенция за гранична и брегова охрана настоящото предложение има за цел да се отговори на предизвикателствата, пред които е изправен Съюзът, що се отнася до управлението на миграцията и връщането на незаконно пребиваващи граждани на трети страни. То е част от вече съществуващата цялостна рамка на политиката в областта на връщането и укрепва тази рамка, като тя включва също така инструменти и програми за оперативна подкрепа, както и механизми за финансиране, които са на разположение на органите и организациите на държавите членки, участващи в процеса на връщане. Промените в Директивата за връщането са ограничени и целеви, като с тях се цели ефективно да се отстранят основните недостатъци на процедурите за връщане и да се намалят пречките, с които се сблъскват държавите членки, когато осъществяват връщания, като същевременно се зачитат основните права на засегнатите граждани на трети страни. С предложението не се надхвърля необходимото за постигане на поставените цели.

- **Избор на инструмент**

Директивата за връщането вече съдържа солиден набор от норми, осигуряващи ефективно и достойно връщане на незаконно пребиваващите граждани на трети страни. С настоящото предложение се цели да се въведат целеви изменения на тази директива, чрез които да се отстранят някои установени недостатъци и пречки, с които държавите членки се сблъскват при осъществяването на връщанията. Тъй като с настоящото предложение се преработва Директивата за връщането, най-подходящо е да се използва същият правен инструмент.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Механизмът за оценка и наблюдение с цел проверка на прилагането на достиженията на правото от Шенген⁹ и информацията, събрана чрез Експертната група по връщането към Европейската мрежа за миграцията и Европейската агенция за гранична и брегова

⁹ Регламент (ЕС) № 1053/2013 на Съвета от 7 октомври 2013 г. за създаването на механизъм за оценка и наблюдение с цел проверка на прилагането на достиженията на правото от Шенген и за отмяна на решението на изпълнителния комитет от 16 септември 1998 г. за създаване на Постоянен комитет за оценка и прилагане на Споразумението от Шенген (ОВ L 295, 6.11.2013 г., стр. 27).

охрана, дадоха възможност да се извърши цялостна оценка на начина, по който държавите членки изпълняват политиката на Съюза в областта на връщането.

От 2015 г., когато бе извършена първата оценка в областта на връщането, бяха установени няколко хоризонтални елемента, които са общи за оценените до момента национални ситуации и системи в областта на връщането (в 21 държави членки и асоциирани към Шенген държави).

- **Консултации със заинтересованите страни**

В своите заключения от октомври 2016 г. Европейският съвет призова за укрепване на националните административни процедури за връщане. В декларацията от срещата на държавните и правителствените ръководители в Малта, проведена през февруари 2017 г. беше подчертана необходимостта от преразглеждане на политиката на връщане на ЕС въз основа на обективен анализ на начина, по който се прилагат правните, оперативните, финансовите и практическите инструменти, с които разполагат ЕС и държавите членки. В декларацията беше приветствано намерението на Комисията да представи в кратък срок актуализиран план за действие на ЕС относно връщането и да предостави насоки за по-оперативно връщане от страна на ЕС и на държавите членки и ефективно обратно приемане въз основа на действащите достижения на правото на ЕС. В своя План за действие на ЕС относно връщането, приет през 2015 г., и впоследствие в Съобщението от 2017 г. относно по-ефективна политика в областта на връщането, както и в придружаващата я препоръка Комисията подчерта необходимостта от по-строго прилагане на правилата на ЕС в областта на връщането, за да се увеличи общата ефективност на политиката на ЕС в тази област. В своите заключения от юни 2018 г. Европейският съвет приветства намерението на Комисията да направи законодателни предложения за по-ефективна и съгласувана европейска политика в областта на връщането.

През последните две години Европейската мрежа за миграцията допринесе посредством специализирани проучвания, запитвания ad hoc и информация по въпросите, отнасящи се до ефективността на връщането в държавите — членки на ЕС, алтернативите на задържането, схемите за подпомагане на доброволното връщане и реинтеграцията, задържането и материалните условия при задържане, правната помощ в местата за задържане и други теми.

- **Събиране и използване на експертни становища**

В рамките на Контактната група по въпросите на връщането, на Експертната група по връщането към Европейската мрежа за миграцията и на Европейската агенция за гранична и брегова охрана бяха обменени мнения на техническо ниво по актуалните предизвикателства, свързани с прилагането на рамката, като този обмен доведе по-специално до преработване на Наръчника за връщането и до извършване на проучване от Европейската мрежа за миграцията, посветено на „ефективността на връщането в държавите — членки на ЕС“. Проучването имаше за цел да се анализира въздействието на правилата на ЕС в областта на връщането — в това число и Директивата за връщането и свързаната с нея съдебна практика на Съда на Европейския съюз — върху политиките и практиките на държавите членки в тази област, а оттам и върху ефективността на процеса на връщане в целия ЕС.

- **Оценка на въздействието**

Повишаването на ефективността на връщанията бе приоритет за Комисията през последните години. С тази цел Регламентът за европейската гранична и брегова охрана и произтичащите от него нови правомощия на Агенцията внесоха значителни

подобрения в областта на връщането. Освен това, в обновения План за действие в областта на връщането и в Препоръката за повишаването на ефективността на връщането, публикувана през март 2017 г., бе посочено по какъв начин недостатъците на процедурите и практиките на държавите членки в областта на връщането намаляват ефективността на системата за връщане. В този контекст Комисията и държавите членки проведоха технически консултации с цел да анализират актуалните предизвикателства, свързани с връщането, и да установят недостатъците и признаха, че е нужно целево преработване на съществуващото законодателство. Така проведените консултации и последващият анализ на основните установени проблеми доведоха до преработване на Наръчника за връщането през ноември 2017 г. Бяха проведени и консултации с гражданското общество, като наред с това работата по линия на механизма за оценка по Шенген предостави подробна обща картина на въпросите в областта на връщането, по които трябва да се търси решение. Благодарение на тези процеси заинтересованите страни имаха възможност да определят както правните, така и практическите спънки за ефективното осъществяване на връщанията в контекста на Директивата за връщанията и да се убедят в необходимостта от целево преработване на тази директива.

В своите заключения от юни 2018 г. Европейският съвет приветства намерението на Комисията да направи законодателни предложения за по-ефективна и съгласувана европейска политика в областта на връщането. Като се има предвид, че е извършена задълбочена оценка на основните проблеми в областта на връщането, че е нужно законодателните предложения да бъдат спешно внесени и като се отчита, че преработването на действащата директива е най-подходящият вариант от гледна точка както на съдържанието, така и на графика, не се счита за необходимо да се изготвя оценка на въздействието на предложението.

- **Основни права**

Предложението зачита основните права и съблюдава принципите, признати в членове 2 и 6 от Договора за Европейския съюз и залегнали в Хартата на основните права на Европейския съюз.

По-специално настоящото предложение напълно зачита човешкото достойнство, правото на живот, забраната на изтезанията и на нечовешкото или унижително отношение или наказание, правото на свобода и сигурност, правото на защита на личните данни, правото на убежище и закрила в случай на принудително отвеждане и експулсиране, принципите на забрана за връщане и недискриминация, правото на ефективни правни средства за защита и правата на детето.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението не създава финансова или административна тежест за Съюза. Следователно няма отражение върху бюджета на Съюза.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизми за мониторинг, оценка и докладване**

Комисията ще докладва за прилагането на настоящата директива пред Европейския парламент и пред Съвета в срок от три години след влизането ѝ в сила и на всеки три години след това. В рамките на докладването Комисията може да предлага измененията, които счита за необходими.

- **Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението**

Целевите промени, внасяни с настоящото предложение, са насочени към повишаване на ефикасността на процедурата за връщане, в това число и на нейната връзка с приключването на процедурите по предоставяне на убежище. Промените не изменят гаранциите, давани на гражданите на трети страни, нито техните права, и се извършват при зачитане на основните права на тези граждани, и по-специално на принципа на забрана за връщане.

Обяснения във връзка с въвежданите промени, отнасящи се до:

1) Опасността от укриване (член 6): има голяма нужда от обективни критерии за определяне на наличието или липсата на опасност от укриване, включително неразрешени вторични движения, които критерии да се прилагат в целия ЕС. За да се избегнат различните или неефективни тълкувания, с предложението се въвежда общ, неизчерпателен списък с обективни критерии за определяне на наличието на опасност от укриване като част от общата преценка за конкретните обстоятелства в конкретен случай.

2) Задължението за оказване на съдействие (член 7): все по-често се забелязва, че не всички граждани на трети страни оказват съдействие по време на процедурите за връщането им, с което пречат на връщането. Поради това е нужно да се въведе изрично задължение гражданите на трети страни да оказват съдействие на националните органи на всички етапи от процедурите за връщане, по-специално за установяване и проверка на самоличността им с цел получаване на валиден документ за пътуване и осигуряване на успешното изпълнение на решението за връщане. Това съответства на сходно задължение за оказване на съдействие на компетентните органи, което вече съществува и се прилага в контекста на процедурите за предоставяне на убежище.

3) Издаването на решение за връщане, свързано с прекратяване на законния престой (член 8): поради това, че държавите членки не издават систематично решения за връщане, свързани с прекратяването на законния престой, предложението изяснява необходимостта от издаване на решение за връщане непосредствено след вземането на решение за отказ или прекратяване на законния престой. Когато решението за връщане се издава непосредствено след или със същия акт като решението за отхвърляне на молба за международна закрила, изпълнението на решението за връщане се спира временно, докато отхвърлянето стане окончателно, както се изисква от съдебната практика на Съда на Европейския съюз.

4) Доброволно напускане (член 9): необходимо е да се адаптират правилата относно предоставянето на срок за доброволно напускане. Този срок следва да е не по-дълъг от 30 дни, както вече е предвидено в действащата понастоящем Директива за връщането. Според настоящото предложение обаче при определяне на продължителността на срока за доброволно напускане вече не е задължително да се предоставят минимум седем дни. Това позволява на държавите членки да вземат решения за предоставяне на по-кратък срок. С предложението се определят също така редица случаи, за които се въвежда задължение да не се предоставя срок за доброволно напускане.

5) Забрани за влизане, издадени по време на гранични проверки при излизане (член 13): когато незаконно пребиваващ гражданин на трета страна е открит за първи път докато напуска Съюза, при определени обстоятелства може да е целесъобразно да се наложи забрана за влизане, за да се предотврати повторно влизане в бъдеще и да се намалят рисковете от незаконна имиграция. Същевременно това не следва да забавя заминаването на лицето, тъй като то вече се кани да напусне територията на държавите

членки. С настоящото предложение се въвежда възможност държавите членки да налагат забрана за влизане без да издават решение за връщане, след преценка на всеки отделен случай и като вземат под внимание принципа на пропорционалност.

6) Управление на връщането (член 14): за да има ефикасни процедури за връщане, са необходими инструменти, позволяващи информацията да се предоставя бързо на компетентните органи, и оперативни програми, осигуряващи на връщаните лица засилена помощ и консултиране при връщане, с подходяща оперативна и финансова подкрепа от ЕС. С предложението се въвежда задължение за поддържане на национални системи за управление на връщането, които да предоставят своевременно информация за самоличността и правното положение на гражданите на трети страни, която е релевантна за извършването на наблюдение и проследяването на отделните случаи. Тези национални системи ще бъдат свързани към централна система, изградена от Европейската агенция за гранична и брегова охрана в съответствие с новия регламент, който е част от настоящия пакет.

С предложението държавите членки се задължават също така да въведат програми за доброволно връщане, които могат да включват и подкрепа при реинтеграция.

7) Средства за правна защита и обжалване (член 16): ефективността и бързината на процедурите за връщане трябва да бъдат подкрепени с подходящи гаранции. Между отделните държави членки има значителни разлики в сроковете за обжалване на решенията за връщане, като те варират от няколко дни до един месец или повече. С оглед на зачитането на основните права срокът трябва да дава достатъчно време, за да се гарантира достъп до ефективни правни средства за защита, но без да се забавят процедурите за връщане.

В предложението се предвижда конкретен давностен срок (пет дни) за подаване на жалба срещу решението за връщане, когато същото е издадено вследствие на решение за отхвърляне на молба за международна закрила, което е станало окончателно.

Ако рискът от нарушаване на принципа на забрана за връщане все още не е бил оценен от съдебен орган в рамките на процедура за предоставяне на убежище, подаването на жалба срещу решението за връщане трябва автоматично да спира принудителното изпълнение. Това е единственият задължителен случай, в който настоящото предложение изисква признаване на автоматично суспензивно действие, и той не засяга задължението на компетентните национални органи или служби на държавите членки да спират принудителното изпълнение на решението за връщане в отделни случаи, когато това се счита за необходимо по други причини. Такова решение за спиране на изпълнението трябва да се взема бързо, по правило в рамките на 48 часа.

Предложението предвижда също така, че следва да има само едно ниво на правна защита за обжалване на решение за връщане, издадено вследствие на предхождащо го отрицателно решение по молба за международна закрила, което от своя страна вече е било предмет на средство за правна защита.

На последно място, с предложението се хармонизират допълнително правилата за предоставяне, при поискване, на безплатна правна помощ и/или представителство, при спазване на условията, предвидени в достиженията на правото в областта на убежището.

8) Задържане (член 18): необходими са целеви промени на правилата относно задържането. На първо място, през последните години се появиха нови рискове, поради които е необходимо незаконно пребиваващите граждани на трети страни, които представляват заплаха за обществения ред или националната сигурност, да могат да

бъдат задържани, ако е необходимо. Макар това да е ново основание за задържане в контекста на процедурите за връщане, то вече съществува като основание за задържане в достиженията на правото на ЕС в областта на убежището.

На второ място, максималният срок за задържане, установен понастоящем от няколко държави членки, е значително по-кратък от срока, разрешен от Директивата за връщането, и възпрепятства ефективното връщане. Докато максималната продължителност на срока за задържане, възлизаща на 6 месеца, и възможността за удължаването му при определени обстоятелства остават непроменени, с настоящото предложение се изисква националното законодателство да предвижда не по-малко от 3 месеца като първоначален минимален срок за задържане, за да се отрази по-правилно срокът, необходим за успешното изпълнение на процедурите за връщане и обратно приемане съвместно с третите държави. Задържането трябва все пак да е за възможно най-кратък срок и да продължава само докато процедурите по извеждане са в ход и се изпълняват надлежно.

9) Процедура на границата (член 22): като запазва възможността държавите членки да се отклоняват от прилагането на правилата на Директивата за връщането, когато става дума за гранични случаи, за които се прилага член 2, параграф 2, буква а), настоящото предложение същевременно предвижда специфични опростени правила, приложими за гражданите на трети страни, по отношение на които е имало процедури на границата за предоставяне на убежище: издаване на решение чрез опростен формуляр, правило да не се предоставя срок за доброволно връщане (освен ако гражданинът на трета страна притежава валиден документ за пътуване и оказва съдействие на националните органи), по-кратък срок за обжалване, специално основание за задържане. Тази процедура на границата във връзка с връщане ще следва процедурата на границата за предоставяне на убежище. С цел да се улесни връщането се предлага да се гарантира, че гражданин на трета страна, който в рамките на процедурата на границата за предоставяне на убежище е бил задържан още по време на разглеждането на молбата му за международна закрила, може да остане задържан за срок до 4 месеца в рамките на процедурата на границата във връзка с връщане. Ако решението за връщане не бъде изпълнено принудително в този срок, гражданинът на трета страна може да бъде задържан за по-дълго време, ако е изпълнено някое от условията, посочени в разпоредбите относно общите правила за задържане, като срокът на задържане се определя съгласно член 18.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни (преработен текст)

*Принос на Европейската комисия за срещата на лидерите в
Залцбург на 19 и 20 септември 2018 г.*

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за ~~създаване на Европейската общност~~ функционирането на Европейския съюз , и по-специално член ~~63, параграф 3, буква б)~~ 79, параграф 2, буква в) от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

↓ НОВ

- (1) В Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹⁰ трябва да бъдат внесени редица изменения. С оглед на постигане на яснота посочената директива следва да бъде преработена.
- (2) Ефективната и справедлива политика в областта на връщането е съществена част от подхода на Съюза за по-добро управление на миграцията във всички аспекти, както е отразено в Европейската програма за миграцията от май 2015 г.¹¹
- (3) На 28 юни 2018 г. в заключенията си Европейският съвет подчерта необходимостта от значително увеличаване на ефективното връщане на незаконните мигранти и приветства намерението на Комисията да представи законодателни предложения за по-ефективна и по-съгласувана европейска политика в областта на връщането.

¹⁰ Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни (ОВ L 348, 24.12.2008 г., стр. 98).

¹¹ COM(2015) 285 final.

↓ 2008/115/ЕО съображение 1
(адаптиран)

~~Европейският съвет, състоял се в Тампере на 15 и 16 октомври 1999 г., установи съгласуван подход в областта на имиграцията и убежището, който обхваща едновременно създаването на обща система за убежище, политиката за законна имиграция и борбата срещу незаконната имиграция.~~

↓ 2008/115/ЕО съображение 2
(адаптиран)

~~Европейският съвет, състоял се в Брюксел на 4 и 5 ноември 2004 г., призова за установяването на ефективна политика за извеждане и ренатриране, основана на общи норми, с оглед на това съответните лица да бъдат връщани по хуманен начин и при пълно зачитане на техните основни права и на тяхното достойнство.~~

↓ 2008/115/ЕО съображение 3
(адаптиран)

~~На 4 май 2005 г. Комитетът на министрите на Съвета на Европа прие „20 насоки относно принудителното връщане“.~~

↓ 2008/115/ЕО съображение 4
(адаптиран)
⇒ НОВ

(4) ☒ Тази европейска политика на връщане следва да се основава на общи стандарти, така че хората да бъдат връщани по хуманен начин и при пълно зачитане на техните основни права и на тяхното достойнство ☒ ⇒, както и на международното право, включително задълженията в областта на защитата на бежанците и правата на човека. ⇐ Следва да се установят ясни, прозрачни и справедливи правила с цел установяване на ефективна политика на връщане като необходим елемент на една добре ръководена миграционна политика ⇒, която възпира незаконната миграция и осигурява съгласуваност с общата европейска система за убежище и със системата за законна миграция и допринася за техния интегритет ⇐.

↓ 2008/115/ЕО съображение 5

(5) Настоящата директива следва да установи хоризонтален набор от правила, приложими спрямо всички граждани на трети страни, които не отговарят или са престанали да отговарят на условията за влизане, престой или пребиваване в дадена държава членка.

↓ 2008/115/ЕО съображение 6

- (6) Държавите членки следва да следят за това прекратяването на незаконния престой на граждани на трети страни да се извършва по справедлива и прозрачна процедура. В съответствие с общите принципи на законодателството на ЕС, решенията съгласно настоящата директива следва да се вземат индивидуално и въз основа на обективни критерии, което означава, че незаконният престой ~~не~~ следва да не е единственото обстоятелство, което трябва да се вземе предвид. Когато използват стандартни формуляри за решения, свързани с връщане, например решения за връщане, и ако има такива, забрани ~~за~~ влизане или решения за извеждане, държавите членки следва да зачитат този принцип и изцяло да спазват всички приложими разпоредби на настоящата директива.
-

↓ НОВ

- (7) Връзката между решението за прекратяване на законния престой на гражданин на трета страна и издаването на решение за връщане следва да бъде подсилена, за да се намалят опасността от укриване и вероятността от неразрешени вторични движения. Необходимо е да се гарантира, че решението за връщане се издава непосредствено след решението за отхвърляне или прекратяване на законния престой, а в най-добрия случай — в един и същ акт или решение. Това изискване следва да се прилага по-специално в случаите, когато молбата за международна закрила е отхвърлена, при условие че процедурата за връщане е спряна, докато отхвърлянето стане окончателно и в очакване на резултата от обжалването на отхвърлянето.
-

↓ 2008/115/ЕО съображение 7
(адаптиран)

- (8) Подчертава се необходимостта от споразумения за обратно приемане между ~~Общността~~ Съюза и трети страни, както и от двустранни споразумения за обратно приемане с трети страни, с цел улесняване на процеса на връщане. Международното сътрудничество със страните на произход на всички етапи от процеса на връщане е предварително условие за постигане на трайно връщане.
-

↓ 2008/115/ЕО съображение 8

- (9) Признава се законното право на държавите членки да връщат граждани на трети страни, които са в незаконен престой, при наличие на справедливи и ефикасни системи за убежище, които изцяло да зачитат принципа на забрана за връщане (*non-refoulement*).

↓ 2008/115/ЕО съображение 9

- (10) В съответствие с Директива 2005/85/ЕО на Съвета ~~от 1 декември 2005 г. относно минимални норми относно процедурата за предоставяне или отнемане на статут на бежанец в държавите членки~~¹², гражданин на трета страна, който е подал молба за убежище в държава членка, ~~не~~ следва да ~~не~~ бъде считан за лице, което е в незаконен престой на територията на държавата членка, до влизането в сила на отрицателно решение относно молбата или на решение, прекратяващо правото му на престой като кандидат за убежище.

↓ НОВ

- (11) За да се осигурят по-ясни и по-ефективни правила за предоставяне на срок за доброволно напускане и за задържане на гражданин на трета страна, определянето на това дали съществува опасност от укриване следва да се основава на обективни критерии, валидни за целия Съюз. Освен това в настоящата директива следва да се определят специфични критерии за това кога възниква оборима презумпция, че е налице опасност от укриване.
- (12) За да се подобри ефективността на процедурата за връщане, следва да бъдат определени ясни отговорности за гражданите на трети страни, и по-специално задължението да оказват съдействие на органите на всички етапи от процедурата за връщане, включително чрез предоставяне на информацията и елементите, необходими за оценяване на индивидуалното им положение. Същевременно е необходимо да се гарантира, че гражданите на трети страни се уведомяват за последиците от неспазването на тези задължения във връзка с определянето на опасността от укриване, предоставянето на срок за доброволно напускане и възможността за налагане на задържане, както и във връзка с достъпа до програми, предоставящи логистична, финансова и друга материална помощ или помощ в натура.

↓ 2008/115/ЕО съображение 10
(адаптиран)
⇒ НОВ

- (13) Когато няма основания да се счита, че предоставянето на срок за доброволно напускане ще възпрепятства постигането на целта на процедурата за връщане ~~би било възпрепятствано~~, следва да се отдава предпочитание на доброволното връщане спрямо принудителното връщане, като се определи подходящ срок за доброволно напускане в размер до тридесет дни, в зависимост по-конкретно от перспективите за връщане . Срок за доброволно напускане следва да не се предоставя, когато е било преценено, че има опасност гражданите на трети страни да се укриват, предишна тяхна молба за законен престой е била отхвърлена като измамна или явно неоснователна или те

¹² Директива 2005/85/ЕО на Съвета от 1 декември 2005 г. относно минимални норми относно процедурата за предоставяне или отнемане на статут на бежанец в държавите членки (ОВ L 326, 13.12.2005 г., стр. 13).

представяват опасност за обществения ред, обществената сигурност или националната сигурност. ⇨ Сроктът за доброволно напускане следва да се удължи, когато това се счита за необходимо поради конкретните обстоятелства на всеки отделен случай. ~~С оглед да се насърчава доброволното връщане държавите членки следва да предвидят предоставянето на засилена помощ и консултиране във връзка с връщането, както и да използват по най-добрия начин съответните възможности за финансиране, с които разполагат по Европейския фонд за връщане.~~

↓ НОВ

- (14) С цел насърчаване на доброволното връщане държавите членки следва да имат оперативни програми, които осигуряват подобрена помощ и консултации във връзка с връщането и които могат да включват подкрепа за реинтегрирането в третите страни на връщане, като се вземат предвид общите стандарти за програмите за подпомагане на доброволното връщане и реинтеграцията, разработени от Комисията в сътрудничество с държавите членки и одобрени от Съвета.
-

↓ 2008/115/ЕО съображение 11

- (15) Следва да се установи общ минимален набор от правни гаранции, приложими за решенията, свързани с връщането, за да се осигури ефективна защита на интересите на засегнатите лица.
-

↓ НОВ

- (16) Сроктът за подаване на жалба срещу решения, свързани с връщането, следва да предоставя достатъчно време за осигуряване на достъп до ефективни правни средства за защита, като същевременно се има предвид, че дългите срокове могат да повлияят отрицателно на процедурите за връщане. За да се избегне евентуална злоупотреба с правата и процедурите, за обжалване на решение за връщане следва да се предоставя срок, който не надвишава пет дни. Тази разпоредба следва да се прилага единствено след постановяването на решение, с което се отхвърля молба за международна закрила и което е станало окончателно, включително след евентуален съдебен контрол.
- (17) Обжалването на решение за връщане, основаващо се на решение, с което се отхвърля молба за международна закрила и по отношение на което вече е била упражнена ефективна съдебна защита, следва да се провежда само пред една съдебна инстанция, тъй като индивидуалното положение на засегнатия гражданин на трета страна вече е било разгледано от съдебен орган, който е постановил решение по това индивидуално положение в контекста на процедурата за предоставяне на убежище.
- (18) Обжалването на решение за връщане следва да има автоматично суспензивно действие само в случаите, когато съществува опасност от нарушаване на принципа на забрана за връщане.

- (19) В случаите, когато не съществува опасност от нарушаване на принципа на забрана за връщане, обжалването на решение за връщане следва да няма автоматично суспензивно действие. Съдебните органи следва да могат да спрат временно изпълнението на решение за връщане в отделни случаи по други причини — по искане на засегнатия гражданин на трета страна или служебно, когато това се счита за необходимо. Такива решения по правило следва да се вземат в срок от 48 часа. Когато това е оправдано от сложността на случая, съдебните органи следва да вземат такова решение без неоснователно забавяне.
- (20) За да се подобри ефективността на процедурите за връщане и да се избегнат ненужните забавяния, без да се засягат правата на засегнатите граждани на трети страни, изпълнението на решението за връщане следва да не бъде автоматично спирано, когато оценката на риска от нарушаване на принципа на забрана за връщане вече е била извършена и е била ефективно упражнена съдебна защита в рамките на процедурата за предоставяне на убежище, проведена преди издаването на съответното решение за връщане, срещу което е подадена жалбата, освен ако положението на засегнатия гражданин на трета страна се е променило съществено оттогава.

↓ 2008/115/ЕО съображение 11
(адаптиран)
⇒ нов

- (21) Необходимата правна помощ следва да се предостави ⇨, при поискване, ⇩ на лица, които не разполагат с достатъчни средства. ~~Държавите членки следва да предвидят в~~ В националното ~~ен~~ законодателство ⇨ следва да бъде предвиден списък на случаите, в които ⇩ в кои случаи правната помощ трябва да се счита за необходима.

↓ 2008/115/ЕО съображение 12

- (22) Следва да се вземе под внимание положението на граждани на трети страни, които са в незаконен престой, но не могат все още да бъдат изведени. Техните основни ежедневни потребности следва да бъдат определени съгласно националното законодателство. За да могат да докажат специфичното си положение в случай на административен контрол или проверки, на тези лица следва да бъде предоставено писмено потвърждение за тяхното положение. Държавите членки следва да разполагат със свобода на преценка по отношение на модела и формата на писменото потвърждение и следва също така да могат да го включват в решения, свързани с връщането, приети съгласно настоящата директива.

↓ 2008/115/ЕО съображение 13

- (23) Използването на принудителни мерки следва да бъде изрично подчинено на принципите на пропорционалност и ефективност на предприеманите мерки и преследваните цели. Следва да се установят минимални гаранции, приложими за процедурата по принудително връщане, като се вземе предвид Решение

2004/573/ЕО на Съвета ~~от 29 април 2004 г. относно организацията на общите полети за извеждане от територията на две или повече държави членки на граждани на трети страни, за които се прилагат индивидуални мерки за извеждане~~¹³. Държавите членки следва да разполагат с различни възможности за наблюдение на принудителното връщане.

↓ 2008/115/ЕО съображение 14

- (24) Следва да се даде европейско измерение на последствията от националните мерки за връщане, като се въведе забрана за влизане, забраняваща влизането и престоя на територията на всички държави членки. Срокът на забраната за влизане следва да бъде определен, като надлежно се вземат предвид всички обстоятелства от значение в отделния случай и неговата продължителност ~~не бива следва~~, по принцип, да не надвишава пет години. Във връзка с това следва да отдели специално внимание на факта, че по отношение на засегнатия гражданин на трета страна вече е налице повече от едно решение за връщане или заповед за извеждане, или че той е влязъл на територията на държава членка по време на действие на забрана за влизане.
-

↓ НОВ

- (25) Когато при проверките при излизане на външните граници бъде открит незаконно пребиваващ гражданин на трета страна, може да е целесъобразно да бъде наложена забрана за влизане, за да се предотврати бъдещо повторно влизане и съответно да се намалят рисковете от незаконна имиграция. Когато е оправдано, след индивидуална преценка и като прилага принципа на пропорционалност, компетентният орган може да наложи забрана за влизане, без да издава решение за връщане, за да се избегне отлагане на заминаването на засегнатия гражданин на трета страна.
-

↓ 2008/115/ЕО съображение 15

- (26) Държавите членки следва да имат правото да решават дали при оспорване на решение, свързано с връщане, на преразглеждащия ~~или проверяващия~~ орган се предоставят правомощия да вземе ~~самостоятелно~~ решение, свързано с връщането, което да замени предходното решение.
-

↓ 2008/115/ЕО съображение 16

- (27) Използването на задържане с цел извеждане следва да бъде ~~ограничено и~~ подчинено на принципа на пропорционалност относно предприеманата мярка и преследваните цели. Задържане е оправдано единствено с цел да се подготви

¹³ Решение 2004/573/ЕО на Съвета от 29 април 2004 г. относно организацията на общите полети за извеждане от територията на две или повече държави членки на граждани на трети страни, които подлежат на индивидуални мерки за извеждане (ОВ L 261, 6.8.2004 г., стр. 28).

връщането или да се извърши процесът на извеждането и когато прилагането на по-леки принудителни мерки не би било достатъчно.

↓ НОВ

- (28) Задържане следва да бъде налагано след индивидуална преценка на всеки случай, когато съществува опасност от укриване, когато гражданинът на трета страна избягва или възпрепятства подготовката на връщането или процеса на извеждане или когато засегнатият гражданин на трета страна представлява опасност за обществения ред, обществената сигурност или националната сигурност.
- (29) Тъй като максималните срокове за задържане в някои държави членки не са достатъчни за гарантиране на осъществяването на връщането, следва да се определи максимален срок за задържане с продължителност между три и шест месеца, който може да бъде удължаван, за да се осигури достатъчно време за успешно завършване на процедурите за връщане, без да се засягат установените гаранции, чрез които се гарантира, че задържането се прилага само когато е необходимо и пропорционално, както и докато се организира процесът на извеждане.
- (30) Настоящата директива следва да не възпрепятства държавите членки да определят ефективни, пропорционални и възпиращи санкции и наказателни санкции, включително лишаване от свобода, във връзка с нарушенията на правилата за миграция, при условие че тези санкции са съвместими с целите на настоящата директива, не застрашават нейното прилагане и зачитат в пълна степен основните права.

↓ 2008/115/ЕО съображение 17

- (31) Задържаните граждани на трети страни следва да се третират по хуманен и достоен начин, като се зачитат техните основни права и се спазват международното и националното право. Без да се засяга първоначалното задържане от правоприлагащите органи, което се урежда от националното законодателство, задържането следва по правило да се извършва в специализирани места за задържане.

↓ НОВ

- (32) Без да се засяга възможността държавите членки да не прилагат настоящата директива по отношение на случаите, посочени в член 2, параграф 2, буква а), когато се прилага гранична процедура съгласно Регламент (ЕС) .../... [*Регламент относно процедурата за предоставяне на убежище*], тя трябва да бъде последвана от специфична гранична процедура за връщане на незаконно пребиваващите граждани на трети страни, чиято молба за международна закрила, подадена съгласно тази гранична процедура за предоставяне на убежище, е отхвърлена, за да се осигури пряко допълване между граничната процедура за предоставяне на убежище и граничната процедура за връщане и да

се предотвратят празнотите между процедурите. В такива случаи е необходимо да се въведат специфични правила, които да гарантират съгласуваност и синергия между двете процедури и да запазват целостта и ефективността на целия процес.

- (33) За да се гарантира ефективно връщане в контекста на граничната процедура, следва да не се предоставя срок за доброволно напускане. Срок за доброволно напускане следва обаче да се предоставя на гражданите на трети страни, които притежават валиден документ за пътуване и съдействат на компетентните органи на държавите членки на всички етапи от процедурите за връщане. В тези случаи, за да се предотврати укриване, гражданите на трети страни следва да предават на компетентния орган документа за пътуване до заминаването си.
- (34) С цел бързо разглеждане на случая следва да се предоставя максимален срок за обжалване на решение за връщане, издадено въз основа на решение за отхвърляне на молба за международна закрила, което е прието съгласно граничната процедура и е станало окончателно.
- (35) Обжалването на решение за връщане, взето в контекста на граничната процедура, следва да има автоматично суспензивно действие в случаите, когато съществува риск от нарушаване на принципа на забрана за връщане или в положението на засегнатия гражданин на трета страна е настъпила съществена промяна след приемането съгласно граничната процедура за предоставяне на убежище на решението за отхвърляне на молбата му за международна закрила, или когато по отношение на решението за отхвърляне на молбата за международна закрила, прието съгласно граничната процедура за предоставяне на убежище, не е била ефективно упражнена съдебна защита.
- (36) Необходимо и пропорционално е да се гарантира, че гражданин на трета страна, който вече е бил задържан по време на разглеждането на молбата му за международна закрила в рамките на граничната процедура за предоставяне на убежище, може да остане задържан, за да се подготви връщането и/или да се извърши процесът на извеждане, след като молбата му бъде отхвърлена. За да се избегнат автоматичното освобождаване от задържане на гражданин на трета страна и допускането му на територията на държавата членка, въпреки че му е било отказано право на престой, е необходим ограничен период от време, за да се направи опит за изпълнение на издаденото на границата решение за връщане. Засегнатият гражданин на трета страна може да бъде задържан в контекста на граничната процедура за максимален срок от четири месеца и доколкото действията във връзка с извеждането са в ход и се изпълняват с дължимата грижа. Този срок за задържане следва да не засяга другите срокове за задържане, установени с настоящата директива. Когато не е било възможно връщането да бъде осъществено до края на горепосочения срок, може да бъде разпоредено допълнително задържане на гражданина на трета страна съгласно друга разпоредба на настоящата директива и за предвидения в нея срок.

↓ 2008/115/ЕО съображение 18
(адаптиран)
⇒ нов

- (37) Държавите членки следва да имат бърз достъп до информацията относно ⇒ решенията за връщане и ⇐ забраните за влизане, издадени от други държави

членки. Този ~~обмен на информация~~ [⊗] достъп [⊗] следва да се осъществява в съответствие с [⇒] Регламент (ЕС) .../...¹⁴ [Регламент относно използването на Шенгенската информационна система за целите на връщането на незаконно пребиваващи граждани на трети страни] и [⇐] Регламент (ЕО) № 1987/2006 на Европейския парламент и на Съвета ~~за създаването, функционирането и използването на Шенгенска информационна система от второ поколение (ШИС II)~~¹⁵ [⇒], включително с цел улесняване на взаимното признаване на тези решения от компетентните органи, съгласно Директива 2001/40/ЕО на Съвета¹⁶ и Решение 2004/191/ЕО на Съвета¹⁷ [⇐].

↓ НОВ

- (38) Създаването на системи за управление на връщането в държавите членки допринася за ефективността на процеса на връщане. Всяка национална система следва да предоставя навременна информация за самоличността и правното положение на гражданина на трета страна, които са от значение за мониторинга и последващите действия по отделните случаи. За да функционират ефикасно и да се намали значително административната тежест, тези национални системи за връщане следва да бъдат свързани с Шенгенската информационна система с цел улесняване и ускоряване на въвеждането на информация, свързана с връщането, както и с централната система, създадена от Европейската агенция за гранична и брегова охрана в съответствие с Регламент (ЕС) .../... [Регламент за европейската гранична и брегова охрана].

↓ 2008/115/ЕО съображение 19
⇒ НОВ

- (39) Прилагането на настоящата директива следва да се съпътства от сътрудничество между институциите, участващи на всички равнища в процеса на връщане, както и от обмен и насърчаване на най-добрите практики [⇒], включително чрез вземане под внимание и редовно актуализиране на Наръчника за връщането, за да бъдат отразявани в него правните промени и промените в политиката [⇐], като по този начин ~~осигурява~~ това сътрудничество и този обмен и насърчаване осигуряват добавена стойност на европейско равнище.

¹⁴ [Регламент относно използването на Шенгенската информационна система за целите на връщането на незаконно пребиваващи граждани на трети страни] (ОВ L ...).

¹⁵ Регламент (ЕО) № 1987/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 г. за създаването, функционирането и използването на Шенгенска информационна система от второ поколение (ШИС II) (ОВ L 381, 28.12.2006 г., стр. 4).

¹⁶ Директива 2001/40/ЕО на Съвета от 28 май 2001 г. относно взаимното признаване на решения за експулсиране на граждани на трети страни (ОВ L 149, 2.6.2001 г., стр. 34).

¹⁷ Директива 2001/40/ЕО на Съвета от 28 май 2001 г. относно взаимното признаване на решения за експулсиране на граждани на трети страни (ОВ L 149, 2.6.2001 г., стр. 34); и Решение 2004/191/ЕО на Съвета от 23 февруари 2004 г. за определяне на критериите и практическите договорености за компенсиранието на финансовите дисбаланси, получени в резултат на прилагането на Директива 2001/40/ЕО относно взаимното признаване на решенията относно експулсирането на граждани на трети страни (ОВ L 60, 27.2.2004 г., стр. 55).

↓ НОВ

- (40) Съюзът предоставя финансова и оперативна подкрепа с цел постигане на ефективно прилагане на настоящата директива. Държавите членки следва да използват по най-добрия начин наличните финансови инструменти, програми и проекти на Съюза в областта на връщането, по-специално съгласно Регламент (ЕС) .../... [*Регламент за създаване на фонд „Убежище и миграция“*], както и оперативната помощ, предоставяна от Европейската агенция за гранична и брегова охрана съгласно Регламент (ЕС).../... [*Регламент за европейската гранична и брегова охрана*]. Тази подкрепа следва да се използва по-специално за създаването на системи за управление на връщането и на програми за осигуряване на логистична, финансова и друга материална помощ или помощ в натура с цел подпомагане на връщането — и когато е уместно, на реинтеграцията — на незаконно пребиваващи граждани на трети страни.
-

↓ 2008/115/ЕО съображение 20
(адаптиран)

- (41) Доколкото целта на настоящата директива, и по-специално установяването на общи правила, приложими за процедурите на връщане и извеждане, използването на принудителни мерки, задържане и забрана за влизане, не може да бъде осъществена в достатъчна степен от държавите членки и следователно, поради мащаба и последиците ѝ, може да бъде по-добре осъществена на ~~общностно~~ ☒ съюзно ☒ равнище, ~~Общността~~ ☒ Съюзът ☒ може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора ☒ за Европейския съюз ☒. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
-

↓ 2008/115/ЕО съображение 21

- (42) Държавите членки следва да изпълняват разпоредбите на настоящата директива без дискриминация на основание пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, религия или вяра, политически или други възгледи, принадлежност към национално малцинство, имуществено състояние, потекло, наличие на увреждания, възраст или сексуална ориентация.
-

↓ 2008/115/ЕО съображение 22

- (43) Съгласно Конвенцията на ООН за правата на детето от 1989 г., „висшите интереси на детето“ следва да са първостепенно съображение за държавите членки при изпълнението на настоящата директива. Съгласно Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, зачитането на семейния живот следва да е първостепенно съображение за държавите членки при изпълнението на настоящата директива.

↓ 2008/115/ЕО съображение 23

- (44) Изпълнението на настоящата директива не засяга задълженията, произтичащи от Женевската конвенция за статута на бежанците от 28 юли 1951 г., изменена с Нюйоркския протокол от 31 януари 1967 г.

↓ 2008/115/ЕО съображение 24

- (45) Настоящата директива защита основните права и спазва принципите, признати по-специално от Хартата на основните права на Европейския съюз.

↓ НОВ

- (46) Поставената цел за ефективно осъществяване на връщането на граждани на трети страни, които не отговарят или са престанали да отговарят на условията за влизане, престой или пребиваване в държавите членки в съответствие с настоящата директива, е съществен елемент на всеобхватните усилия за борба с незаконната миграция и представлява важна причина от значителен обществен интерес.

- (47) Органите по връщането на държавите членки трябва да обработват лични данни, за да се гарантират правилното провеждане на процедурите за връщане и успешното изпълнение на решенията за връщане. По отношение на третите страни на връщане често не съществуват решения за адекватността на защитата на данните, приети от Комисията съгласно член 45 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета¹⁸ или съгласно член 36 от Директива (ЕС) 2016/680¹⁹, и тези трети страни често не са сключили или не възнамеряват да сключат споразумение за обратно приемане със Съюза или да предвидят по друг начин подходящи гаранции по смисъла на член 46 от Регламент (ЕС) 2016/679 или по смисъла на националните разпоредби за транспониране на член 37 от Директива (ЕС) 2016/680. Въпреки значителните усилия, които полага Съюзът в сътрудничеството си с основните страни на произход на незаконно пребиваващи граждани на трети страни, за които се прилага задължението за връщане, невинаги е възможно да се гарантира, че тези трети страни ще изпълняват систематично установеното от международното право задължение да приемат обратно собствените си граждани. Споразуменията за обратно приемане, които са сключени или в процес на договаряне от Съюза или държавите членки и осигуряват подходящи гаранции за предаването на данни на трети страни съгласно член 46 от Регламент (ЕС) 2016/679 или съгласно

¹⁸ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

¹⁹ Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания и относно свободното движение на такива данни, и за отмяна на Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 89).

националните разпоредби за транспониране на член 36 от Директива (ЕС) 2016/680, обхващат ограничен брой такива трети страни. Когато няма такива споразумения, личните данни следва да се предават от компетентните органи на държавите членки за целите на изпълнението на операциите по връщане на Съюза при спазване на условията, предвидени в член 49, параграф 1, буква г) от Регламент (ЕС) 2016/679 или в националните разпоредби за транспониране на член 38 от Директива (ЕС) 2016/680.

↓ 2008/115/ЕО съображение 25
(адаптиран)

- (48) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола № 22 относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз ~~с създаване на Европейската общност~~, Дания не взема участие в приемането на настоящата директива и не е обвързана от нея, нито от нейното прилагане. Като се има предвид, че настоящата директива доразвива — доколкото тя се прилага по отношение на граждани на трети страни, които не отговарят или вече са престанали да отговарят на условията за влизане в съответствие с ~~Кодекса на шенгенските граници~~²⁰ Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета²¹ — достиженията на правото от Шенген ~~по разпоредбите на дял IV от част трета от Договора за създаване на Европейската общност~~, Дания, в съответствие с член ~~5~~ 4 от посочения протокол, решава в срок от шест месеца ~~от приемането на~~ , след като Съветът вземе решение за настоящата директива, дали да я въведе в своето национално законодателство.

↓ 2008/115/ЕО съображение 26
(адаптиран)

- (49) Доколкото се прилага по отношение на граждани на трети страни, които не отговарят или са престанали да отговарят на условията за влизане в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/399 ~~Кодекса на шенгенските граници~~, настоящата директива представлява развитие на разпоредби те на достиженията на правото от Шенген, в което Обединеното кралство не участва, в съответствие с Решение 2000/365/ЕО на Съвета ~~от 29 май 2000 г. относно искането на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген~~²². Освен това, в съответствие с членове 1 и 2 от Протокола № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие , приложен към Договора за Европейския

²⁰ ~~Регламент (ЕО) № 562/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 г. за създаване на Кодекса на Общността за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници) (ОВ L 105, 13.4.2006 г., стр. 1).~~

²¹ Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно Кодекс на Съюза за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници) (ОВ L 77, 23.3.2016 г., стр. 1).

²² Решение 2000/365/ЕО на Съвета от 29 май 2000 г. относно искането на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген (ОВ L 131, 1.6.2000 г., стр. 43).

съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз, ~~създаване на Европейската общност~~ и без да се засяга член 4 от посочения протокол, Обединеното кралство не участва в приемането на настоящата директива и не е обвързано от нея, нито от нейното прилагане.

↓ 2008/115/ЕО съображение 27
(адаптиран)

- (50) Доколкото се прилага по отношение на граждани на трети страни, които не отговарят или са престанали да отговарят на условията за влизане в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/399 ~~Кодекса на шенгенските граници~~, настоящата директива представлява развитие на разпоредби те на достиженията на правото от Шенген, в което Ирландия не участва, в съответствие с Решение 2002/192/ЕО на Съвета ~~от 28 февруари 2002 г. относно искането на Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген~~²³. Освен това, в съответствие с членове 1 и 2 от Протокола № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие , приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз ~~създаване на Европейската общност~~, и без да се засяга член 4 от посочения протокол, Ирландия не участва в приемането на настоящата директива и не е обвързана от нея, нито от нейното прилагане.
-

↓ 2008/115/ЕО съображение 28
(адаптиран)

- (51) По отношение на Исландия и Норвегия настоящата директива представлява — доколкото тя се прилага по отношение на граждани на трети страни, които не отговарят или са престанали да отговарят на условията за влизане в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/399 ~~Кодекса на шенгенските граници~~ — развитие на разпоредби те на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Споразумението, сключено от Съвета на Европейския съюз и Република Исландия и Кралство Норвегия за асоцииране на тези две държави в процеса на изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген, които спадат към областта, посочена в член 1, буква В от Решение 1999/437/ЕО на Съвета²⁴ ~~относно определени условия по прилагането на това споразумение.~~

²³ Решение 2002/192/ЕО на Съвета от 28 февруари 2002 г. относно искането на Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген (ОВ L 64, 7.3.2002 г., стр. 20).

²⁴ Решение 1999/437/ЕО на Съвета от 17 май 1999 г. относно определени условия по прилагането на Споразумението между Европейския съюз и Република Исландия и Кралство Норвегия за асоцииране на тези две държави при изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген (ОВ L 176, 10.7.1999 г., стр. 31).

↓ 2008/115/ЕО съображение 29
(адаптиран)

- (52) По отношение на Швейцария настоящата директива представлява — доколкото тя се прилага по отношение на граждани на трети страни, които не отговарят или са престанали да отговарят на условията за влизане в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/399 ~~Кодекса на шенгенските граници~~ — развитие на разпоредби те на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария за асоцииране на Конфедерация Швейцария при въвеждането, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген²⁵, които спадат към областта, посочена в член 1, буква В от Решение 1999/437/ЕО, във връзка с член 3 от Решение 2008/146/ЕО на Съвета²⁶ ~~за~~ ~~ексключване от името на Европейската общност на това споразумение.~~

↓ 2008/115/ЕО съображение 30
(адаптиран)

- (53) По отношение на Лихтенщайн настоящата директива представлява — доколкото тя се прилага по отношение на граждани на трети страни, които не отговарят или са престанали да отговарят на условията за влизане в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/399 ~~Кодекса на шенгенските граници~~ — развитие на разпоредби те на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Протокола между Европейския съюз, Европейската общност, Конфедерация Швейцария и Княжество Лихтенщайн за присъединяването на Княжество Лихтенщайн към Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария за асоциирането на Конфедерация Швейцария при изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген²⁷, които спадат към областта, посочена в член 1, буква В от Решение 1999/437/ЕО, във връзка с член 3 от Решение 2011/350/ЕС на Съвета²⁸, 2008/261/ЕС на Съвета²⁹ за подниеването от името на Европейската общност и за ~~временното прилагане на някои разпоредби от този протокол,~~

²⁵ ОВ L 53, 27.2.2008 г., стр. 52.

²⁶ Решение 2008/146/ЕО на Съвета от 28 януари 2008 г. за сключване от името на Европейската общност на Споразумение между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария за асоцииране на Конфедерация Швейцария към въвеждането, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген (ОВ L 53, 27.2.2008 г., стр. 1).

²⁷ ОВ L 160, 18.6.2011 г., стр. 21.

²⁸ Решение 2011/350/ЕС на Съвета от 7 март 2011 г. за сключване от името на Европейския съюз на Протокола между Европейския съюз, Европейската общност, Конфедерация Швейцария и Княжество Лихтенщайн относно присъединяването на Княжество Лихтенщайн към Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно асоциирането на Конфедерация Швейцария към изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген, по отношение на премахването на проверките по вътрешните граници и движението на хора (ОВ L 160, 18.6.2011 г., стр. 19).

²⁹ ОВ L 83, 26.3.2008 г., стр. 3.

↓ НОВ

- (54) Задължението за транспониране на настоящата директива в националното законодателство трябва да бъде ограничено до разпоредбите, които представляват изменение по същество в сравнение с предходната директива. Задължението за транспониране на разпоредбите, които не са изменени, произтича от предходната директива.
- (55) Настоящата директива следва да не засяга задълженията на държавите членки по отношение на сроковете за транспониране в националното законодателство на директивата, посочена в приложение I,

↓ 2008/115/ЕС (адаптиран)

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ГЛАВА I ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

Настоящата директива определя общите стандарти и процедури, които се прилагат в държавите членки по отношение на връщането на граждани на трети страни, които са в незаконен престой, в съответствие с основните права, които се явяват общи принципи на правото на ~~Общността~~ Съюза , както и на международното право, включително задълженията в областта на защитата на бежанците и правата на човека.

Член 2

Приложно поле

1. Настоящата директива се прилага по отношение на граждани на трети страни, които са в незаконен престой на територията на държава членка.
2. Държавите членки могат да решат да не прилагат настоящата директива за граждани на трети страни:
 - а) по отношение на които има отказ за влизане в съответствие с член ~~1413~~ от Регламент (ЕС) 2016/399 ~~Кодекса на шенгенските граници~~ или които са задържани или засечени от компетентните органи във връзка с незаконно прекосяване по суша, море или въздух на външната граница на държава членка и които впоследствие не са получили разрешение или право на престой в тази държава членка;
 - б) които подлежат на връщане като наказателноправна санкция или като последствие от наказателноправна санкция съгласно националното законодателство или по отношение на които са образувани процедури за екстрадиция.
3. Настоящата директива не се прилага за лица, които се ползват от ~~общностното~~ право на свободно движение съгласно правото на Съюза , както е

определено в член 2, точка 5 от Регламент (ЕС) 2016/399 ~~Кодекса на шенгенските граници~~.

Член 3

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

1. „гражданин на трета страна“ е всяко лице, което не е гражданин на Съюза по смисъла на член 20 ~~17, параграф 1~~ от Договора за функционирането на Европейския съюз и което не се ползва от ~~общественото~~ право на свободно движение съгласно правото на Съюза , както е определено в член 2, точка 5 от Регламент (ЕС) 2016/399 ~~Кодекса на шенгенските граници~~;
2. „незаконен престой“ е всяко присъствие на територията на държава членка на гражданин на трета страна, който не отговаря или е престанал да отговаря на условията за влизане, изложени в член ~~65~~ от Регламент (ЕС) 2016/399 ~~Кодекса на шенгенските граници~~, или на други условия за влизане, престой или пребиваване в тази държава членка;
3. „връщане“ е процесът на връщане на гражданин на трета страна — при доброволно или принудително изпълнение на задължение за връщане — в:
а) неговата страна на произход; или
б) страна на транзитно преминаване в съответствие със споразумения на ~~Общността~~ Съюза или двустранни споразумения за обратно приемане или други договорености, или
в) трета страна, в която гражданинът на трета страна доброволно решава да се върне и в която ще бъде приет;
4. „решение за връщане“ е административно или съдебно решение или ~~друг~~ акт, който определя или обявява за незаконен престоя на гражданин на трета страна и налага или постановява задължение за връщане;
5. „извеждане“ е принудителното изпълнение на задължението за връщане, и по-специално физическото транспортиране извън държавата членка;
6. „забрана за влизане“ е административно или съдебно решение или акт, с което се забраняват влизането и престоят на територията на държавите членки за определен период, придружаващо решение за връщане;
7. „опасност от укриване“ е наличието в конкретен случай на основания, които са породени от обективни критерии, определени в законодателството, да се смята, че гражданин на трета страна, по отношение на когото са образувани процедури за връщане, може да се укрие;
8. „доброволно напускане“ е изпълнение на задължението за връщане в срока, определен за тази цел в решението за връщане;
9. „уязвими лица“ означава ~~малолетни или непълнолетни~~ ненавършили пълнолетие лица, непридружени ~~малолетни или непълнолетни~~ ненавършили пълнолетие лица, лица с увреждания, възрастни хора, бременни жени, самотни родители с ~~малолетни или непълнолетни~~ ненавършили пълнолетие деца и лица,

които са били подложени на мъчения, изнасилване или други сериозни форми на психическо, физическо или сексуално насилие.

Член 4

По-благоприятни разпоредби

1. Настоящата директива се прилага, без да се засягат по-благоприятните разпоредби на:
 - а) двустранните или многостранните споразумения между Общността Æ Съюза Æ или Общността Æ Съюза Æ и нейните неговите държави членки, от една страна, и една или повече трети страни, от друга страна;
 - б) двустранните или многостранните споразумения между една или повече държави членки и една или повече трети страни.
2. С настоящата директива не се засягат разпоредбите, които могат да са по-благоприятни за граждани на трети страни, и които са предвидени в достиженията на правото на Æ Общността Æ Съюза Æ в областта на имиграцията и предоставянето на убежище.
3. С настоящата директива не се засяга правото на държавите членки да приемат или да продължат да прилагат разпоредби, които са по-благоприятни за лицата, по отношение на които тя се прилага, при условие че подобните разпоредби са съвместими с настоящата директива.
4. По отношение на граждани на трети страни, които са изключени от приложното поле на настоящата директива, в съответствие с член 2, параграф 2, буква а), държавите членки:
 - а) гарантират, че отношението им и равнището на защита не са по-малко благоприятни от посочените в член 108, параграфи 4 и 5 (ограничения на използването на принудителни мерки), член 119, параграф 2, буква а) (отлагане на извеждането), член 1744, параграф 1, букви б) и г) (спешни медицински грижи и отчитане на потребностите на уязвимите лица) и членове 1946 и 2047 (условия на задържане), както и
 - б) спазват принципа на забрана за връщане.

Член 5

Принцип на забрана за връщане, висши интереси на детето, семеен живот и здравословно състояние

При прилагането на настоящата директива държавите членки надлежно вземат предвид:

- а) висшите интереси на детето;
- б) семейния живот;
- в) здравословното състояние на засегнатия гражданин на трета страна;

и спазват принципа на забрана за връщане.

Член 6

Опасност от укриване

1. Обективните критерии, посочени в член 3, точка 7, включват най-малко следните критерии:

- а) липса на документация, доказваща самоличността;
- б) липса на местожителство, постоянен адрес или надежден адрес;
- в) липса на финансови ресурси;
- г) незаконно влизане на територията на държавите членки;
- д) неразрешено движение до територията на друга държава членка;
- е) изрично изразяване на намерение за изпълнение на свързаните с връщането мерки, приложени по силата на настоящата директива;
- ж) по отношение на лицето съществува решение за връщане, издадено от друга държава членка;
- з) изпълнение на решение за връщане, включително на задължение за връщане в срока за доброволно напускане;
- и) изпълнение на изискването на член 8, параграф 2 за незабавно отиване на територията на друга държава членка, която е издала валидно разрешение за пребиваване или друго разрешение, даващо право на престой;
- й) изпълнение на задължението за оказване на съдействие на компетентните органи на държавите членки на всички етапи от процедурите за връщане, посочени в член 7;
- к) наличие на осъдителна присъда за престъпление, включително за тежко престъпление, в друга държава членка;
- л) текущи наказателни разследвания и производства;
- м) използване на фалшиви или подправени документи за самоличност, унищожаване или освобождаване по друг начин от съществуващи документи или отказ да се предоставят пръстови отпечатъци съгласно изискванията на Съюза или на националното право;
- н) противопоставяне със сила или чрез измама на процедурите за връщане;
- о) изпълнение на мярка, целяща предотвратяване на опасността от укриване и посочена в член 9, параграф 3;
- п) неспазване на съществуваща забрана за влизане.

2. Наличието на опасност от укриване се определя въз основа на цялостна преценка на конкретните обстоятелства във всеки отделен случай, като се вземат предвид обективните критерии, посочени в параграф 1.

Държавите членки обаче предвиждат, че освен ако не бъде доказано обратното, в конкретен случай е налице презумпция за опасност от укриване,

ако е изпълнен един от обективните критерии, посочени в параграф 1, букви м), н), о) и п).

Член 7

Задължение за оказване на съдействие

1. Държавите членки налагат на гражданите на трети страни задължението да оказват съдействие на компетентните органи на държавите членки на всички етапи от процедурите за връщане. Това задължение включва по-специално следното:
 - а) задължението за предоставяне на всички елементи, необходими за установяване или проверка на самоличността;
 - б) задължението за предоставяне на информация за държавите, през които е било преминато транзитно;
 - в) задължението лицето да присъства и да бъде на разположение в хода на процедурите;
 - г) задължението за подаване на молба до компетентните органи на трети страни за издаване на валиден документ за пътуване.
2. Елементите, посочени в параграф 1, буква а), включват изявленията на гражданите на трети страни и притежаваните от тях документи във връзка със самоличността, гражданството или гражданствата, възрастта, държавата или държавите и мястото или местата на предишно пребиваване, пътните маршрути и документите за пътуване.
3. Държавите членки уведомяват гражданите на трети страни за последиците от неспазване на задължението по параграф 1.

↓ 2008/115/ЕС (адаптиран)
⇒ НОВ

ГЛАВА II ПРЕКРАТЯВАНЕ НА НЕЗАКОНЕН ПРЕСТОЙ

Член ~~86~~

Решение за връщане

1. Държавите членки издават решение за връщане на всеки гражданин на трета страна, който е в незаконен престой на тяхна територия, без да се засягат изключенията, посочени в параграфи 2—5.
2. От граждани на трети страни, които са в незаконен престой на територията на държава членка и притежават валидно разрешение за пребиваване или друго разрешение, даващо право на престой, което е издадено от друга държава членка, се изисква незабавно да отидат на територията на тази друга държава членка. В случай че засегнатият гражданин на трета страна не се съобрази с това изискване или когато незабавното напускане на гражданина на трета

страна се налага поради основания, свързани с обществения ред или националната сигурност, се прилага параграф 1.

3. Държавата членка може да се въздържа от издаване на решение за връщане на гражданин на трета страна, който е в незаконен престой на нейна територия, ако засегнатият гражданин на трета страна бъде приет обратно от друга държава членка въз основа на двустранни споразумения или договорености, които са действащи към 13 януари 2009 г. ~~датата на влизане в сила на настоящата директива~~. В този случай държавата членка, която е приела обратно засегнатия гражданин на трета страна, прилага параграф 1.
4. Държавите членки могат във всеки един момент да вземат решение да предоставят на гражданин на трета страна, който е в незаконен престой на тяхна територия, самостоятелно разрешение за пребиваване или друго разрешение, което дава право на престой, поради хуманни, хуманитарни или други причини. В този случай не се издава решение за връщане. В случай че решение за връщане вече е издадено, то се оттегля или се спира изпълнението му за срока на валидност на разрешението за пребиваване или на друго разрешение, с което се дава право на престой.
5. Ако по отношение на гражданин на трета страна, който е в незаконен престой на територията на държава членка, е образувана процедура за подновяване на разрешение за пребиваване или друго разрешение, предоставящо право на престой, държавата членка разглежда възможността да се въздържа от издаване на решение за връщане до приключване на процедурата, ~~без да се засяга параграф 6.~~
6. ⇨ Държавите членки издават решение за връщане незабавно след приемането на решение за прекратяване на законния престой на гражданин на трета страна, включително решение, с което се отказва предоставянето на гражданин на трета страна на статут на бежанец или статут на лице, ползващо субсидиарна закрила, в съответствие с Регламент (ЕС) .../... [Регламент относно условията, на които трябва да отговарят търсещите убежище]. ⇨

Настоящата директива не препятства държавите членки да приемат решение за връщане ~~прекратяване на законния престой,~~ заедно с ~~решение за връщане и/или~~ решение за прекратяване на законния престой на гражданин на трета страна, решение за извеждане и/или забрана за влизане в рамките на едно административно или съдебно решение или акт, съгласно националното им законодателство, ~~без да се засягат процедурните гаранции, предвидени в глава III и в други приложими разпоредби на общностното и националното законодателство.~~

↓ НОВ

Първа и втора алинея не засягат гаранциите по глава III и по други приложими разпоредби на съюзното и националното право.

↓ 2008/115/EO
⇒ НОВ

Член ~~97~~

Доброволно напускане

1. В решението за връщане се предвижда подходящ срок за доброволно напускане с продължителност ~~от седем~~ до тридесет дни, без да се засягат изключенията, посочени в параграфи 2 и 4. Държавите членки могат да предвидят в националното си законодателство, че подобен срок се предоставя единствено след подаване на молба от засегнатия гражданин на трета страна. В този случай държавите членки уведомяват засегнатите граждани на трети страни относно възможността да подадат подобна молба.

Срокът, предвиден в първа алинея, не изключва възможността за по-ранно напускане на засегнатите граждани на трети страни.

↓ НОВ

Продължителността на срока за доброволно напускане се определя при надлежно отчитане на конкретните обстоятелства във всеки отделен случай, като се вземат под внимание по-конкретно перспективите за връщане.

↓ 2008/115/ЕС (адаптиран)
⇒ НОВ

2. При необходимост държавите членки удължават срока за доброволно напускане с достатъчен период, като вземат предвид конкретните обстоятелства във всеки отделен случай, като например продължителност на престоя, наличието на посещаващи училище деца и наличието на други семейни и социални връзки.
3. През цялата продължителност на срока за доброволно напускане могат да бъдат наложени някои изисквания с оглед избягване на опасността от укриване, като редовно явяване пред ~~властите~~ органите, внасяне на подходяща парична гаранция, предоставяне на документи или задължение за престой на определено място.

4. ⇒ Държавите членки не предоставят срок за доброволно напускане в следните случаи: ⇐

- а) ~~Ако~~ когато съществува опасност от укриване ⇐, определена в съответствие с член 6 ⇐;
- б) ~~или ако~~ когато молбата за законен престой е отхвърлена като явно неоснователна или измамна;
- в) ~~или ако~~ когато ~~засегнатото лице~~ засегнатият гражданин на трета страна представлява опасност за обществения ред, обществената сигурност или националната сигурност, ~~държавите членки могат да се~~

~~въздръжат от предоставяне на срок за доброволно напускане или да предоставят срок, който е по-кратък от седем дни.~~

Член 108

Извеждане

1. Държавите членки предприемат всички необходими мерки, за да изпълнят принудително решението за връщане, ако не е бил предоставен срок за доброволно напускане съгласно член 97, параграф 4 или ако задължението за връщане не е било изпълнено в рамките на предоставения съгласно член 97 срок за доброволно напускане. ⇨ Тези мерки включват всички мерки, необходими за потвърждаването на самоличността на гражданите на трети страни в незаконен престой, които не притежават валиден документ за пътуване, и за получаването на такъв документ. ⇐
2. Ако държавата членка е предоставила срок за доброволно напускане съгласно член 97, решението за връщане може да се изпълни принудително само след изтичане на срока, освен ако по време на този срок не възникне опасност по смисъла на член 97, параграф 4.
3. Държавите членки могат да приемат отделно административно или съдебно решение или акт за постановяване на извеждането.
4. Когато държава членка използва — като крайно средство — принудителни мерки, за да изведе гражданин на трета страна, който се противопоставя на извеждането, тези мерки трябва да са пропорционални и да не превишават разумната употреба на сила. Те се изпълняват съгласно националното законодателство в съответствие с основните права и като се зачитат надлежно достойнството и физическата неприкосновеност на засегнатия гражданин на трета страна.
5. При извеждане по въздушен път държавите членки вземат предвид общите насоки относно мерките за сигурност при съвместни операции за извеждане по въздушен път, приложени към Решение 2004/573/ЕО.
6. Държавите членки създават ефективна система за наблюдение на принудителното връщане.

Член 119

Отлагане на извеждането

1. Държавите членки отлагат извеждането:
 - а) когато това ~~ще би~~ нарушило ~~не~~ принципа на ~~не~~забрана за връщане~~е~~ или
 - б) за продължителността на разрешено спиране на изпълнението в съответствие с член 1613, параграф 2.
2. Държавата членка може да отложи извеждането за подходящ срок, като вземе предвид конкретните обстоятелства във всеки отделен случай. Държавите членки по-специално вземат предвид:
 - а) физическото или психическото състояние на гражданина на трета страна;
 - б) технически причини, като липса на възможност за превоз или неуспех на извеждането поради невъзможност за идентифициране.

3. Ако извеждането се отлага съгласно параграфи 1 и 2, предвидените в член ~~97~~, параграф 3 задължения могат да бъдат наложени на засегнатия гражданин на трета страна.

Член ~~124~~

**Връщане и извеждане на непридружени ~~малолетни или непълнолетни~~
ненавършили пълнолетие лица**

1. Преди да се вземе решение за издаването на решение за връщане по отношение на непридружено ~~малолетно или непълнолетно~~ ненавършило пълнолетие лице, съответните служби — различни от ~~властите~~ органите, изпълняващи връщането, ~~===~~ предоставят съдействие, като се отчитат надлежно висшите интереси на детето.
2. Преди непридруженото ~~малолетно или непълнолетно~~ ненавършило пълнолетие лице да бъде изведено от територията на държава членка, органите на тази държава членка се уверяват, че то ще бъде върнато на член на неговото семейство, на определен настойник или на подходящи приемни центрове в държавата по връщане.

Член ~~134~~

Забрана за влизане

1. Решенията за връщане се придружават от забрана за влизане:
 - а) ако не е предоставен срок за доброволно напускане; или
 - б) ако задължението за връщане не е било изпълнено.

В останалите случаи решенията за връщане могат да бъдат придружени от забрана за влизане.

↓ НОВ

2. Държавите членки могат да наложат забрана за влизане, която не придружава решение за връщане, на гражданин на трета страна, който е пребивавал незаконно на територията на държавите членки и чийто незаконен престой е установен във връзка с гранични проверки, извършвани при излизане в съответствие с член 8 от Регламент (ЕС) 2016/399, когато това е обосновано въз основа на конкретните обстоятелства във всеки отделен случай и като се отчита принципът на пропорционалност.

↓ 2008/115/ЕО

⇒ НОВ

- ~~32~~. Продължителността на забраната за влизане се определя, като надлежно се вземат предвид всички обстоятелства от значение за отделния случай, и по принцип не надвишава пет години. Тя може обаче да надвиши пет години, ако гражданинът на трета страна представлява сериозна заплаха за обществения ред, обществената сигурност или националната сигурност.

43. Държавите членки разглеждат възможността да оттеглят или да спрат действието на забрана за влизане³⁰ в случаите, когато гражданин на трета страна, по отношение на когото е налице забрана за влизане, издадена в съответствие с параграф 1, втора алинея, може да докаже, че е напуснал територията на съответната държава членка при пълно спазване на решението за връщане.

Без да се засяга параграф 1, първа алинея, буква б) и при условие че съответният гражданин на трета страна не представлява заплаха за обществения ред, обществената сигурност или националната сигурност, забрана за влизане не се издава по отношение на жертвите на трафик на хора, на които е дадено разрешение за пребиваване съгласно Директива 2004/81/ЕО на Съвета ~~от 29 април 2004 г. за издаване на разрешение за пребиваване на граждани на трети страни, които са жертви на трафик на хора или на които е предоставена помощ за незаконна имиграция и които сътрудничат е компетентните органи~~³⁰.

Държавите членки могат да се въздържат от издаването на забрана за влизане или да оттеглят или спрат действието на такава забрана в отделни случаи по хуманитарни причини.

Държавите членки могат да оттеглят или да спрат действието на забрана за влизане в отделни случаи или определени категории случаи по други причини.

54. Когато държава членка разглежда възможността ~~за издаване на разрешение за пребиваване или друго разрешение, което дава право на престой на гражданин на трета страна, по отношение на когото е налице забрана за влизане, издадена от друга държава членка, тя първо се консултира с държавата членка, издала забраната за влизане, и взема предвид нейните интереси съгласно член 25 от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген~~³¹ ⇨ в съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2018/XXX³² ⇐.

65. Параграфи 1—54 се прилагат, без да се засяга правото на международна закрила в държавите членки, както е определено в член 2, буква а) от Директива ~~2011/95/ЕС~~2004/83/ЕО на Съвета от 29 април 2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила³³.

³⁰ Директива 2004/81/ЕО на Съвета от 29 април 2004 г. за издаване на разрешение за пребиваване на граждани на трети страни, които са жертви на трафик на хора или са били обект на помощ за незаконна имиграция и които сътрудничат с компетентните органи (ОВ L 261, 6.8.2004 г., стр. 19).

³¹ ОВ L 239, 22.9.2000 г., стр. 19.

³² Регламент (ЕС) 2018/... на Европейския парламент и на Съвета от [...] г. относно създаването, функционирането и използването на Шенгенската информационна система (ШИС) в областта на граничните проверки, за изменение на Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген и за изменение и отмяна на Регламент (ЕО) № 1987/2006 [предстои да бъде приет].

³³ ~~Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29 април 2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 304, 30.9.2004 г., стр. 12).~~

Член 14

Управление на връщането

1. Всяка държава членка създава, управлява, поддържа и доразвива национална система за управление на връщането, която обработва цялата необходима информация за прилагането на настоящата директива, по-специално по отношение на управлението на отделните случаи, както и на всяка процедура, свързана с връщането.
2. Националната система се създава по начин, който гарантира техническа съвместимост, позволяваща комуникация с централната система, създадена в съответствие с член 50 от Регламент (ЕС) .../... [*Регламент за европейската гранична и брегова охрана*].
3. Държавите членки въвеждат програми за предоставяне на логистична, финансова и друга материална помощ или помощ в натура, в съответствие с националното законодателство, с цел подпомагане на връщането на незаконно пребиваващи граждани на трети страни, които са граждани на трети страни, изброени в приложение I към Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета³⁴.

Тази помощ може да включва подпомагане на реинтегрирането в третата държава на връщане.

Предоставянето на такава помощ, включително нейният вид и обхват, зависи от съдействието, което засегнатият гражданин на трета страна е оказал на компетентните органи на държавите членки, както е предвидено в член 7 от настоящата директива.

**ГЛАВА III
ПРОЦЕДУРНИ ГАРАНЦИИ**

Член ~~15~~¹²

Формуляр

1. Решенията за връщане и — в случай че бъдат издадени — решенията за забрана за влизане и решенията за извеждане се издават в писмена форма и посочват фактическите и правните основания, както и информацията относно съществуващите правни средства за защита.

Информацията относно фактическите основания може да бъде ограничена, когато националното право позволява ограничаване на правото на информация, по-конкретно за да се гарантират националната сигурност, отбраната,

³⁴ Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета от 15 март 2001 г. за определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници на държавите членки, както и тези, чиито граждани са освободени от това изискване (ОВ L 81, 21.3.2001 г., стр. 1).

обществената сигурност и с оглед предотвратяването, разследването, разкриването и ~~санкционирането~~ наказателното преследване на престъпления.

2. Държавите членки осигуряват, при поискване, писмен или устен превод на основните елементи на решенията, свързани с връщане, както е посочено в параграф 1, включително информацията относно съществуващите правни средства за защита, на език, който гражданинът на трета страна разбира или който основателно може да се предполага, че разбира.
3. Държавите членки могат да решат да не прилагат параграф 2 по отношение на граждани на ~~третия~~ страниа, които са влезли незаконно на територията на държава членка и които впоследствие не са получили разрешение за престой или право на престой в тази държава членка.

В тези случаи решенията, свързани с връщане, посочени в параграф 1, се предоставят чрез стандартен формуляр, както е предвидено в националното законодателство.

Държавите членки предоставят брошури с обща информация, в които основните елементи на стандартния формуляр са обяснени най-малко на пет от езиците, които най-често се използват или се разбират от незаконните мигранти, влизащи в съответната държава членка.

Член 16~~13~~

Средства за защита

1. Засегнатият гражданин на трета страна има право на ефективни средства за защита, които му позволяват да обжалва или да иска преразглеждане на решенията, свързани с връщане, посочени в член 15~~12~~, параграф 1, пред компетентен съдебен ~~или административен орган, или пред компетентен орган, съставен от членове, които са безпристрастни и чиято независимост е гарантирана.~~

↓ НОВ

На засегнатия гражданин на трета страна се предоставя правото на едноинстанционно съдебно обжалване на решението за връщане, когато това решение се основава на решение, с което се отхвърля молба за международна закрила, взето в съответствие с Регламент (ЕС) .../... [*Регламент относно процедурата за предоставяне на убежище*] и което е било предмет на ефективен съдебен контрол съгласно член 53 от посочения регламент.

↓ 2008/115/ЕО

⇒ НОВ

2. Посоченият в параграф 1 ~~⇒ съдебен ⇐~~ орган има правомощието да преразглежда решенията за връщане, посочени в член 15~~12~~, параграф 1, включително възможността за временно спиране на принудителното им изпълнение, ~~освен ако временното спиране не е вече приложимо съгласно националното законодателство.~~

3. Когато съществува риск от нарушаване на принципа на забрана за връщане, изпълнението на решението за връщане се спира автоматично за срока за подаване на жалбата на първа инстанция и ако жалбата е подадена в определения срок, докато трае нейното разглеждане. Ако бъде подадена последваща жалба срещу първото или следващо решение по жалба, както и във всички останали случаи, изпълнението на решението за връщане не се спира, освен ако по искане на жалбоподателя или служебно съдът не реши друго, като вземе предвид конкретните обстоятелства във всеки отделен случай.

Държавите членки гарантират, че решение по искането за временно спиране на изпълнението на решение за връщане се взима в срок от 48 часа от подаването на такова искане от засегнатия гражданин на трета страна. В отделните случаи, свързани със сложни фактически или правни въпроси, сроковете, посочени в настоящия параграф, могат да бъдат удължени по целесъобразност от компетентния съдебен орган.

Когато не са възникнали нови релевантни елементи или констатации или когато засегнатият гражданин на трета страна не е представил такива елементи или констатации, които променят съществено конкретните обстоятелства по случая, първата и втората алинея от настоящия параграф не се прилагат, ако:

- а) основанието за временно спиране е било разгледано в контекста на процедура, проведена в изпълнение на Регламент (ЕС) .../... [*Регламент относно процедурата за предоставяне на убежище*] и е било предмет на ефективен съдебен контрол в съответствие с член 53 от посочения регламент;
- б) решението за връщане е следствие от решението за прекратяване на законния престой, взето след провеждането на тези процедури.

4. Държавите членки определят разумни срокове и други необходими правила, за да гарантират упражняването на правото на ефективна защита съгласно настоящия член.

Държавите членки предоставят срок, който не надвишава пет дни, за подаване на жалба срещу решението за връщане, когато това решение е следствие от окончателно решение за отхвърляне на молба за международна закрила, взето в съответствие с Регламент (ЕС) .../... [*Регламент относно процедурата за предоставяне на убежище*].

53. Засегнатият гражданин на трета страна има възможност да получи правни съвети, представителство и, когато е необходимо, езикова помощ.
64. Държавите членки гарантират, че необходимата юридическа консултация и/или процесуално представителство се предоставят безплатно при поискване в съответствие със съответното национално законодателство или правила относно правната помощ, и могат да предвидят по отношение на тези безплатна юридическа консултация и/или процесуално представителство да се

прилагат условията, посочени в член 15, параграфи 3—6 от Директива 2005/85/ЕО.

Член ~~17~~

Гаранции при връщане

1. Държавите членки гарантират, с изключение на ситуацията, предвидена в членове ~~19~~ и ~~20~~, че доколкото е възможно, се вземат предвид следните принципи по отношение на граждани на трети страни по време на предоставения срок за доброволно напускане в съответствие с член ~~9~~ и ~~11~~ по време на сроковете, за които извеждането е отложено в съответствие с член ~~11~~:
 - а) запазва се целостта на семейството с членове на семейството, намиращи се на тяхна територия;
 - б) предоставят се спешни медицински грижи и основно лечение на болести;
 - в) предоставя се достъп до основните елементи на образователната система на ~~малолетни или непълнолетни~~ навършилите пълнолетие лица в зависимост от продължителността на престоя им;
 - г) вземат се предвид специалните потребности на уязвимите лица.
2. Държавите членки предоставят на посочените в параграф 1 лица потвърждение в писмен вид съгласно националното законодателство, че срокът ~~на~~ доброволно напускане е удължен съгласно член ~~9~~, параграф ~~2~~ или че решението за връщане временно няма да бъде изпълнявано принудително.

**ГЛАВА IV
ЗАДЪРЖАНЕ С ЦЕЛ ИЗВЕЖДАНЕ**

↓ 2008/115/ЕО (адаптиран)
⇒ НОВ

Член ~~18~~

Задържане

1. Освен ако в конкретния случай не могат да се приложат ефективно други достатъчни, но по-леки принудителни мерки, държавите членки могат да задържат гражданин на трета страна, по отношение на когото са образувани процедури за връщане, ~~само~~ за да се подготви връщането и/или да се извърши процесът на извеждане, и по-специално когато:
 - а) е налице опасност от укриване ⇒ , определена в съответствие с член б; ⇐ ~~11~~
 - б) засегнатият гражданин на трета страна избягва или възпрепятства подготовката на връщането или процеса ~~на~~ извеждане; ☒ или ☒

↓ НОВ

в) засегнатият гражданин на трета страна представлява опасност за обществения ред, обществената сигурност или националната сигурност.

Всички основания за задържане се регламентират от националното право.

↓ 2008/115/ЕО

Всяко ~~едно~~ задържане е за възможно най-кратък срок, ~~и~~ продължава единствено по време на процедурите по извеждане и ~~при надлежно изпълнение на тези процедури се осъществява при надлежно спазване на съответните процедури.~~

2. Задържането се постановява от административните или съдебните ~~органи~~ власти.

Задържането се постановява в писмен вид и включва фактическите и правните основания.

Когато ~~е постановено~~ задържане е постановено от административни органи, държавите членки:

- а) или осигуряват бърз съдебен контрол на законността на задържането, който се осъществява във възможно най-кратък срок след началото на задържането;
- б) или предоставят на ~~засегнатия~~ съответния гражданин на трета страна правото да започне производство, при което решението за законността на задържането подлежи на бърз съдебен контрол, при който съдът се произнася във възможно най-кратък срок след започването на съответното производство. В такъв случай държавите членки уведомяват незабавно засегнатия гражданин на трета страна относно възможността да започне ~~са~~ подобно производство.

Засегнатият гражданин на трета страна се освобождава незабавно, в случай че задържането се окаже незаконно.

3. Във всеки ~~един~~ случай задържането се преразглежда през разумни интервали или по молба на засегнатия гражданин на трета страна, или служебно. В случай на продължителни срокове за задържане актовете по преразглеждане подлежат на съдебен контрол.

4. Когато стане ясно, че вече не съществува разумна възможност за извеждане по правни или други съображения или че вече не съществуват посочените в параграф 1 условия, задържането престава да бъде оправдано и засегнатото лице се освобождава незабавно.

↓ 2008/115/EO

⇒ НОВ

5. Задържането продължава, докато са изпълнени ~~съществуват~~ посочените в параграф 1 условия и то е необходимо, за да се гарантира успешно извеждане. Всяка държава членка определя максимална продължителност ~~ана~~ задържането, която не може да ~~е~~ е по-кратка от три месеца и не може да ~~да~~ надвишава шест месеца.

↓ 2008/115/EO

6. Държавите членки не могат да удължават посочения в параграф 5 срок освен за ограничен срок, който не надвишава допълнителни дванадесет месеца в съответствие с националното законодателство, в случаите, когато, независимо от положените от тях разумни усилия, е вероятно операцията по извеждането да продължи по-дълго поради:
- липса на съдействие от ~~съответния~~ засегнатия гражданин на трета страна; или
 - забавяне при получаването на необходимата документация от трети страни.

Член ~~194~~

Условия на задържане

- Задържането по правило се извършва в специализирани центрове за задържане. Когато дадена държава членка не може да осигури настаняване в специализиран център за задържане и ~~е~~ трябва да прибегне до настаняване в затвор, задържаните граждани на трети страни се отделят от обикновените затворници.
- Задържаните граждани на трети страни при поискване получават разрешение за своевременно установяване на контакт със законни представители, членове на семейството и компетентни консулски ~~органи~~ ~~власти~~.
- Особено внимание се обръща на положението на уязвимите лица. Предоставят се спешни медицински грижи и основно лечение на болести.
- Съответните компетентни национални, международни и неправителствени организации и органи имат възможността да посещават централите за задържане, посочени в параграф 1, доколкото те се използват за задържане на граждани на трети страни в съответствие с настоящата глава. Подобни посещения могат да бъдат подложени на разрешителен режим.
- На задържаните граждани на трета страна се предоставя систематично информация, в която се разясняват правилата, които се прилагат в центъра за задържане, и се излагат техните права и задължения. Тази информация включва информация относно правото им съгласно националното законодателство да влязат в контакт с посочените в параграф 4 организации и органи.

Член ~~20~~17

Задържане на ~~малолетни или непълнолетни~~ ненавършили пълнолетие лица и на семейства

1. Непридружените ~~малолетни или непълнолетни~~ ненавършили пълнолетие лица и семейства с ~~малолетни или непълнолетни~~ ненавършили пълнолетие лица се задържат само като крайна мярка и за най-краткия подходящ срок.
2. На задържани семейства, по отношение на които е образувана процедура за извеждане, се осигурява отделно настаняване, гарантиращо достатъчно ~~лично пространство~~ единение.
3. Задържаните ~~малолетни или непълнолетни~~ ненавършили пълнолетие лица имат възможността да участват в развлекателни дейности, включително в игри и дейности за отмора, подходящи за тяхната възраст, и — в зависимост от продължителността на престоя им — имат достъп до образование.
4. Непридружените ~~малолетни или непълнолетни~~ ненавършили пълнолетие лица се настаняват, доколкото е възможно, в институции, които разполагат със служители и оборудване, съобразени с потребностите на лица на тяхната възраст.
5. Висшите интереси на детето са първостепенно съображение при задържането на ~~малолетни или непълнолетни~~ ненавършили пълнолетие лица до извеждането им.

Член ~~21~~18

Извънредни ситуации

1. В случаите когато извънредно големият брой на гражданите на трети страни, подлежащи на връщане, представлява непредвидено голяма тежест за капацитета на местата за задържане на държава членка или за нейните административни или съдебни служители, тази държава членка може, докато трае това извънредно положение, да реши да допусне по-дълги срокове за съдебен контрол от предвидените съгласно член ~~18~~15, параграф 2, трета алинея и да предприеме неотложни мерки по отношение на условията ~~за~~ задържане, които се отклоняват от посочените в член ~~19~~16, параграф 1 и член ~~20~~17, параграф 2.
2. Когато използва такива извънредни мерки, съответната държава членка информира Комисията. Тя информира Комисията и веднага щом причините за прилагането на тези извънредни мерки престанат да съществуват.
3. Нищо в настоящия член не може да се тълкува като даване на разрешение на държавите членки да се отклоняват от общите задължения за вземане на всички подходящи мерки, общи или специални, за да гарантират изпълнението на задълженията, произтичащи от настоящата директива.

ГЛАВА V ГРАНИЧНА ПРОЦЕДУРА

Член 22

Гранична процедура

1. Държавите членки определят процедури за връщане, приложими по отношение на незаконно пребиваващите граждани на трети страни, които са задължени да се върнат вследствие на решение за отхвърляне на молба за международна закрила, взето по силата на член 41 от Регламент (ЕС) .../... [*Регламент относно процедурата за предоставяне на убежище*].
2. Освен когато в настоящата глава е предвидено друго, разпоредбите на глави II, III и IV се прилагат за процедурите за връщане, провеждани в съответствие с параграф 1.
3. Решенията за връщане, приемани в рамките на процедурите за връщане, провеждани в съответствие с параграф 1 от настоящия член, се издават чрез стандартен формуляр, предвиден в националното законодателство, в съответствие с член 15, параграф 3.
4. Не се предоставя срок за доброволно напускане. Държавите членки предоставят обаче подходящ срок за доброволно напускане в съответствие с член 9 на гражданите на трети страни, които притежават валиден документ за пътуване и изпълняват задължението да оказват съдействие на компетентните органи на държавите членки на всички етапи от процедурите за връщане, определени в съответствие с член 7. Държавите членки изискват от засегнатите граждани на трети страни да предават валидния документ за пътуване на компетентния орган до настъпването на момента на отпътуване.
5. Държавите членки предоставят срок от максимум 48 часа за подаване на жалба срещу решенията за връщане, взети въз основа на окончателно решение за отхвърляне на молба за международна закрила, взето по силата на член 41 от Регламент (ЕС) .../... [*Регламент относно процедурата за предоставяне на убежище*] на границата или в транзитни зони на държавите членки.
6. Изпълнението на решение за връщане по време на срока за подаване на жалбата на първа инстанция и — когато жалбата е подадена в определения срок — по време на разглеждането на жалбата, се спира автоматично, ако съществува риск от нарушаване на принципа на забрана за връщане и ако се прилага едно от следните две условия:
 - а) възникнали са нови елементи или констатации или засегнатият гражданин на трета страна е представил такива елементи или констатации след постановяването на решение за отхвърляне на молба за международна закрила, взето по силата на член 41 от Регламент (ЕС) .../... [*Регламент относно процедурата за предоставяне на убежище*], които променят съществено конкретните обстоятелства по случая; или

б) решението за отхвърляне на молба за международна закрила, взето по силата на член 41 от Регламент (ЕС) .../... [*Регламент относно процедурата за предоставяне на убежище*], не е било предмет на ефективен съдебен контрол в съответствие с член 53 от посочения регламент.

Когато е подадена допълнителна жалба срещу първото или следващо решение, постановено по подадена жалба, както и във всички останали случаи, изпълнението на решението за връщане не се спира, освен ако по искане на жалбоподателя или служебно съдът не реши друго, като вземе предвид конкретните обстоятелства във всеки отделен случай.

Държавите членки предвиждат, че решение по искането на засегнатото лице за временно спиране на изпълнението на решение за връщане се взема в срок от 48 часа от подаването на такова искане от засегнатия гражданин на трета страна. В отделните случаи, свързани със сложни фактически или правни въпроси, сроковете, посочени в настоящия параграф, могат да бъдат удължени по целесъобразност от компетентния съдебен орган.

7. За да подготвят връщането или да извършат процеса на извеждане, или и двете, държавите членки могат да продължат да задържат гражданин на трета страна, който е бил задържан съгласно член 8, параграф 3, буква г) от Директива (ЕС).../ ... [*преработена Директива относно условията на приемане*] в контекста на процедура, провеждана по силата на член 41 от Регламент (ЕС) .../... [*Регламент относно процедурата за предоставяне на убежище*], и по отношение на който се прилагат процедурите за връщане в съответствие с разпоредбите на настоящата глава.

Задържането се извършва за възможно най-кратък срок, който в никакъв случай не надвишава четири месеца. То може да продължи само докато се организира и изпълнява с дължимата грижа процесът на извеждане.

Когато решението за връщане не може да бъде изпълнено в максималния срок, посочен в настоящия параграф, гражданинът на трета страна може да бъде задържан за допълнителен период от време в съответствие с член 18.

↓ 2008/115/ЕО (адаптиран)

ГЛАВА VI ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член ~~23~~¹⁹

~~Доклади~~ Докладване

Комисията представя на всеки три години доклад до Европейския парламент и до Съвета относно прилагането на настоящата директива от държавите членки и, ако е необходимо, предлага изменения.

~~Комисията представя първия доклад най-късно до 24 декември 2013 г., като в този случай обръща внимание по-специално на прилагането на член 11, член 13, параграф 4 и член 15 в държавите членки. Във връзка с член 13, параграф 4 Комисията оценява по~~

~~специално на допълнителното финансово и административно въздействие върху държавите-членки.~~

~~Член 20~~

~~Транспониране~~

~~1. Държавите-членки въвеждат в сила необходимите законови, подзаконовни и административни разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, до 24 декември 2010 г. По отношение на член 13, параграф 4 държавите-членки въвеждат в сила необходимите законови, подзаконовни и административни разпоредби, за да се съобразят с настоящата директива до 24 декември 2011 г. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.~~

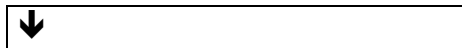
~~Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или такова позоваване се включва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите-членки.~~

~~2. Държавите-членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното си законодателство, които приемат в областта, уредена с настоящата директива.~~

~~Член 24~~

~~Връзка с Шенгенската конвенция~~

~~Настоящата директива заменя разпоредбите на членове 23 и 24 от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген.~~

~~Член 25~~

~~Транспониране~~

1. Държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да спазят членове 6—10, член 13 и член 14, параграф 3, член 16, член 18 и член 22, до [шест месеца след датата на влизане в сила], както и законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да спазят член 14, параграфи 1 и 2, до [една година след датата на влизане в сила]. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.

Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или такова позоваване се включва при официалното им публикуване. Те включват също така уточнение, че позоваванията в действащите закони, подзаконовни и административни разпоредби на директивата, отменена с настоящата директива, се считат за позовавания на настоящата директива. Условието и редът на позоваване и формулировката на уточнението се определят от държавите-членки.

2. Държавите-членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното си законодателство, които приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 26

Отмяна

Директива 2008/115/ЕО се отменя, считано от [...] г. [деня след втората дата, посочена в член 25, параграф 1, първа алинея], без да се засягат задълженията на държавите членки във връзка със сроковете за транспониране на Директивата в националното право, посочени в приложение I.

Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящата директива и се четат съгласно таблицата на съответствието, изложена в приложение II.

↓ 2008/115/ЕО

Член ~~22~~27

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след датата на публикуването ѝ в Официален вестник на Европейския съюз.

↓

Членове [...] [членовете, които не са променени в сравнение с отменената директива] се прилагат от [...] [деня след втората дата по член 25, параграф 1, първа алинея].

↓ 2008/115/ЕО (адаптиран)

Член ~~28~~23

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки, в съответствие с ~~Договора за създаване на Европейската общност~~ Договорите .

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател